

Innst. 382 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 114 S (2014–2015)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Norges største industriprosjekt – utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet med status for olje- og gassvirksomheten

Til Stortinget

Sammendrag

Status for petroleumsvirksomheten

Olje- og energidepartementet viser i proposisjonen til at hovedmålet i petroleumspolitikken er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Petroleumsvirksomheten er en bærebjelke i norsk økonomi og vil fortsette å være det i overskuelig fremtid. Den er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi. Petroleumsklyngen er Norges største kommersielle kunnskapsbase. Leverandørindustrien og oljeteknologibedriftene er Norges nest største eksportnæring målt i verdi, etter salg av olje og gass.

Oljeprisen har økt kraftig siden årtusenskiftet, men har falt betydelig siden midten av 2014. Dette har bidratt til utsettelser og kanselleringer av prosjekter, også på norsk sokkel. Investeringsnivået vil gå ytterligere ned fra 2014 til 2015, men vil fortsatt være på et høyt nivå framover historisk sett.

Gassprisene har ikke falt tilsvarende det oljeprisen har gjort. Den norske gassressursbasen er konkurransedyktig internasjonalt, særlig i det europeiske markedet, noe som tilsier et langsiktig prisnivå på gass som vil understøtte en lønnsom utvikling av norske gassressurser.

Departementet viser til at innstramming i aktiviteten på norsk sokkel er en del av en internasjonal

trend som krever omstilling i både oljeselskaper og i leverandørindustrien. Et lyspunkt på norsk sokkel er utbyggingen av Sverdrup-feltet. Utbyggingen her vil opprettholde utbyggingsaktiviteten de nærmeste årene, samt sikre oljeproduksjon og verdiskaping også etter 2020. For mange i leverandørindustrien hadde framtidsutsiktene vært vesentlig mer negative uten dette gigantprosjektet.

Det vises i proposisjonen til at en forutsetning for å skape størst mulig verdier fra petroleumssressursene er at rammeverket legger til rette for at oljeselskaperne, som driver den daglige leting, utbygging og drift, har egeninteresse av å fatte de beslutningene som maksimerer verdiskapingen fra norsk sokkel. En hovedoppgave vil være å sørge for at rammeverket er effektivt og robust mot perioder både med høye og lave oljepriser. Regjeringens tilnærming til situasjonen er å videreføre hovedlinjene i petroleumspolitikken, med stor oppmerksomhet på å

- legge til rette for at potensialet i eksisterende felt og infrastruktur utnyttes
- legge til rette for at alle lønnsomme funn bygges ut
- legge til rette for at det regelmessig gjøres nye store funn, og at påvisningen av nye ressurser fortsetter i modne områder
- støtte opp under næringens arbeid med omstilling, kostnadskontroll og ta i bruk nye, mer effektive tekniske og kommersielle løsninger

Dette skal skje samtidig som hensyn til helse, miljø og sikkerhet ivaretas på en best mulig måte. Sektoren skal fortsatt stå overfor en virkemiddelbruk som gir næringen en sterk egeninteresse av å redusere sine utslipp av CO₂, og som det vises til at har gitt gode resultater i form av lavere klimagassutslipp.

Det er avgjørende for verdiskaping og aktivitet på kort og mellomlang sikt å få det maksimale potensialet ut av de 81 feltene som er i produksjon på norsk sokkel, og som gjør den daglige driften av eksisterende felt viktig. Det samme gjelder nye prosjekter for økt utvinning fra feltene – både store og små.

Verdiskapingen i petroleumsvirksomheten er avhengig av at det gjøres nye funn. Regjeringen vil holde et forutsigbart og høyt tempo når det gjelder å tildele nye områder for petroleumsaktivitet, både i nummererte konsesjonsrunder og i tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO). Å gjøre store, nye funn regelmessig vil være avgjørende for nivået på produksjon og verdiskaping fra 2025 og fremover.

Det vises til at 23. konsesjonsrunde – og for første gang siden 1994 – inneholder helt nye leteområder på norsk sokkel. Tildeling i årets runde (TFO 2015) vil skje første kvartal 2016. Med tidsbegrensningene som regjeringen legger på leteboring i oljeførende lag for nye utvinningstillatelser i Barentshavet i 23. konsesjonsrunde, vil miljøverdiene ved iskanten ivaretas. I tillegg viser nyere havisdata at iskanten, slik den er definert i forvaltningsplanen for Barentshavet–Lofoten, går nord for Barentshavet sør. Departementet viser til at dette innebærer at det ikke vil drives petroleumsvirksomhet ved iskanten i denne stortingsperioden.

Det er samtidig viktig at næringen også fremover vil lykkes med å påvise nye ressurser i de mest utviklede petroleumsområdene, og Nordsjøen vil i lang tid forbli motoren i norsk petroleumsvirksomhet. Gjennom TFO-rundene og letefusjonsordningen, samt politikken om at verdiene skal tilfalle feltene og ikke infrastrukturen, vil rammeverket legges til rette for å lykkes med dette arbeidet.

Ressurser og investeringsaktivitet på norsk sokkel

I 2014 utgjorde petroleumssektoren 19 pst. av all verdiskaping i landet og stod for 46 pst. av eksportinntektene. Petroleumsvirksomheten stod for 27 pst. av statens samlede inntekter, og investeringene i sektoren utgjorde 29 pst. av Norges samlede investeringer i 2014.

Store gjenværende ressurser, investeringsnivå, sysselsetting m.m.

Oljedirektoratets ressursregnskap viser totale forventede utvinnbare petroleumsressurser fra norsk sokkel, og omfatter alle kartlagte områder på norsk kontinentalsokkel. Ved utgangen av 2014 var disse anslått til 14,1 mrd. Sm³ oljeekvivalenter (o.e.). Det er produsert 6,4 mrd. Sm³ o.e. Det betyr at om lag 55 pst. av de totale, forventede utvinnbare ressursene ikke er produsert. Dette vil gi grunnlag for fortsatt

høy verdiskaping og store statlige inntekter fra sektoren også i tiårene som kommer.

I henhold til ressursregnskapet er 49 pst. av de gjenværende ressursene på norsk sokkel, reserver eller ressurser knyttet til eksisterende felt, om lag 14 pst. ligger i påviste funn, mens om lag 37 pst. gjenstår å påvise.

De fleste produserende felt og om lag 69 pst. av de gjenværende påviste ressursene ligger i Nordsjøen, mens Norskehavet har 21 pst. og Barentshavet 10 pst. Situasjonen for de uoppdagede ressursene viser at om lag 43 pst. ligger i Barentshavet, og om lag 28 pst. i Nordsjøen og 29 pst. i Norskehavet. Basert på dagens kunnskap er det anslått, med 90 pst. sikkerhet, at det i Barentshavet finnes mellom 485 og 2 670 mill. Sm³ o.e. uoppdagede utvinnbare ressurser. Tilsvarende intervall for Norskehavet er 270 og 1 770 mill. Sm³ o.e., mens for Nordsjøen er intervallet 440 og 1 250 mill. Sm³ o.e. Letevirksomhet er nødvendig for å avklare hvor mye ressurser som faktisk er til stede i et område.

I 2014 var investeringene på norsk sokkel på om lag 170 mrd. kroner. For inneværende år tilsier anslagene til Oljedirektoratet en nedgang i investeringene (leting, nedstengning og disponering ikke medregnet) på om lag 15 pst. Den sterke veksten i oljeinvesteringene siden årtusenskiftet, med unntak av 2010, stopper således opp.

Investeringsnivået for 2015 er fortsatt høyt i et historisk perspektiv. Sammenlignet med investeringer fire år tilbake i tid, er anslaget for 2015 om lag 20 mrd. kroner høyere. Utbyggingen av første byggetrinn for Sverdrup-feltet bidrar til å dempe fallet i investeringene. Første byggetrinn av Sverdrup utgjør alene nærmere 120 mrd. kroner i investeringer. Det er betydelig usikkerhet knyttet til investeringsnivået etter 2015, blant annet vil utviklingen i oljeprisen være viktig. De siste anslagene fra Oljedirektoratet tilsier at investeringene vil øke noe igjen fra og med 2018.

Ifølge beregninger var det i 2012 nær 28 000 sysselsatte i oljeselskap og rundt 126 000 sysselsatte i den petroleumsrettede leverandørindustrien. Dersom etterspørselsvirkningene den samlede petroleumsvirksomheten har på andre deler av økonomien inkluderes, er tallet på sysselsatte anslått til rundt 240 000. Det utgjorde 8,7 pst. av den samlede sysselsettingen i Norge i 2014. 416 av 428 kommuner i Norge har sysselsatte i petroleumsnæringene.

Departementet viser til at å utvikle næringsvirksomhet med basis i olje og gass, har vært en målsetting siden petroleumsvirksomheten startet på norsk sokkel. Den petroleumsrelaterte leverandørindustrien har siden den gang utviklet seg til en høykompetent og internasjonalt konkurransedyktig industri som i dag er Norges nest største næring målt i omsetning etter salg av olje og gass. Av leverandørindustri-

ens totalomsetning på 524 mrd. kroner i 2013, kom rundt 40 pst. fra internasjonale markeder.

Departementet viser til at en hovedoppgave for myndighetene er å etablere og vedlikeholde et rammeverk for petroleumsvirksomheten som gjør at det er i oljeselskapenes egeninteresse å utnytte olje- og gassressursene på en måte som også er best for samfunnet. God ressursforvaltning vil sikre høyest mulig verdiskaping for samfunnet, og legge til rette for at det norske folk sikres store verdier gjennom skattesystemet og SDØE.

Det er 91 funn på sokkelen, hovedsakelig små, som kan bygges ut i årene som kommer. Enkelte av disse funnene venter på ledig kapasitet i infrastrukturen for å kunne bygges ut. For å opprettholde produksjon og verdiskaping på lang sikt, er det også viktig at det regelmessig gjøres nye, store funn. For videre aktivitet i de mest etablerte produksjonsområdene på sokkelen er det viktig at det kontinuerlig påvises mer lønnsomme ressurser.

Kostnadsnivå

Departementet viser til at unødvendig høye kostnader på norsk sokkel medfører mindre inntekter til fellesskapet og lavere overskudd for selskapene. Kostnadsnivået har økt kraftig de siste årene, og det har også stor betydning for hvor mye av ressursene vi klarer å utvinne. Økningen i kostnadsnivået i sektoren medfører lavere verdiskaping fra feltene. Et høyere kostnadsnivå gir mindre overskudd fra løpende produksjon og vil i tillegg gi lavere verdiskaping fra felt i drift.

For høye enhetskostnader gjør produksjonen mindre lønnsom og mindre robust for endringer i oljeprisen, noe som fører til at selskapene avslutter produksjonen tidligere enn planlagt. Ressurser og verdier blir ikke utnyttet.

En økning i kostnadsnivå betyr også at det blir mer krevende å få gjennomført nye tiltak for videreutvikling av feltene i drift, for eksempel økt utvinning, fordi disse investeringene blir mindre lønnsomme. Når feltet kommer lenger ut i produksjonsforløpet, vil lønnsomheten ved ytterligere tiltak vanligvis avta og tiltak for økt utvinning vil vurderes som marginale prosjekter av selskapene. Det vil særlig være krevende for rettighetshaverne å få tilstrekkelig lønnsomhet i prosjekter som medfører nye store investeringer, for eksempel i nye innretninger eller ombygging av eksisterende innretninger.

Et område hvor kostnadsveksten har vært særlig sterk, er innenfor boring. Over 50 pst. av investeringene på felt i drift de nærmeste årene vil være knyttet til boring av produksjonsbrønner. Kostnadene ved boring etter små ressurser og/eller ressurser som innebærer lange brønnbaner, er derfor avgjørende når det skal besluttes om det skal bores flere brønner på

et felt. Det er viktig at det arbeides med å redusere kostnadene ved boring av brønner slik at mindre boremaal kan nås på en lønnsom måte. Effektivisering av boreprosessen og standardisering av brønndesign og utstyr vil være et viktig bidrag til bedre lønnsomhet. Lavere riggrater vil bidra positivt.

Et høyt kostnadsnivå vil redusere lønnsomheten i utbygging av nye funn. De fleste funnene på norsk sokkel som ikke er besluttet bygget ut, ligger i en avstand nært nok til eksisterende infrastruktur til at de kan bygges ut som havbunnsfelt knyttet til eksisterende infrastruktur. Et unødvendig høyt kostnadsnivå vil påvirke mulighetene for lønnsom utbygging av disse funnene. Dette vil også påvirke vertsfeltenes mulighet for å få utnyttet den ledige kapasitet i infrastrukturen gjennom innfasing av tredjeparter. En slik utvikling trekker ytterligere i retning av tidligere nedstenging av felt i drift.

Det vises til at det for framtidig verdiskaping vil være viktig at selskapene finner løsninger for billigere og mer effektiv leting, utbygging og drift på norsk sokkel. Myndighetene vil bidra til bedre ressursforvaltning og høyere verdiskaping, blant annet gjennom sterkere oppmerksomhet på kost-nytte-analyser i tilknytning til myndighetstiltak.

Norges største industriprosjekt – utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet

Johan Sverdrup-feltet er det største oljefeltet som er funnet på norsk sokkel på tiår. Når oppstartsfasen er gjennomført og produksjonen er på platå, vil feltet alene stå for anslagsvis en fjerdedel av norsk oljeproduksjon.

Sverdrup-feltets første byggetrinn omfatter plan for utbygging og drift av feltet, planer for anlegg og drift av eksportørledninger for olje og gass, samt plan for anlegg og drift av kraft fra land. Operatøren Statoil, på vegne av rettighetshaverne Statoil Petroleum AS, Lundin Norway AS, Petoro AS, Det norske oljeselskap ASA og Maersk Oil Norway AS, har levert inn utbyggingsplanene. Statoil skal være operatør for feltet, for kraft-fra-land-anlegget og for rørledningen.

Rettighetshaverne har i tillegg søkt myndighetene om anleggskonsesjon etter energiloven for bygging og drift av elektriske anlegg for å forsyne Sverdrup-feltet med kraft fra land. Søknaden omfatter kabelanlegg med tilhørende elektriske anlegg nødvendige for et uttak på inntil 300 megawatt (MW) fra Kårstø. Statoils søknad har vært på høring og er nå til behandling i Olje- og energidepartementet.

Olje- og energidepartementet skal fordele forekomsten. Frem til departementets beslutning foreligger, skal følgende eierfordeling gjelde for feltet: Statoil (40,0267 pst.), Lundin (22,1200 pst.), Petoro

(17,8400 pst.), Det norske oljeselskap (11,8933 pst.) og Maersk (8,1200 pst.).

Sverdrup-feltet ligger på Utsirahøyden i den midtre delen av Nordsjøen, om lag 155 km fra Karmøy. Utvinnbare reserver i første byggetrinn er anslått til 296 mill. Sm³ oljeekvivalenter (o.e.). Dette tilsvarer om lag 1,86 mrd. fat o.e. Om lag 95 pst. av dette er olje, 3 pst. er tørrgass og 2 pst. NGL.

Oljen fra feltet skal transporteres gjennom en ny rørledning til Mongstad-terminalen, hvor det også skal gjøres modifikasjoner. Gassen fra feltet skal transporteres gjennom en ny rørledning via Statpipe rørgassrørledning og til Kårstø. Sverdrup-feltets kraftbehov vil bli dekket av kraft fra land fra produksjonsstart. Kraften hentes fra sentralnettet med tilkobling på Kårstø. Produksjonsstart er planlagt i desember 2019, og forventet produksjonsperiode er 50 år.

Totalt investeringer for utbyggingens første byggetrinn er av operatøren anslått til 117 mrd. 2015-kroner. De forventede årlige driftskostnadene vil i gjennomsnitt være om lag 3,4 mrd. 2015-kroner. Operatørens økonomiske analyser viser at utbyggingens første byggetrinn har en forventet nåverdi før skatt på om lag 270 mrd. 2015-kroner. Utbyggingen er lønnsom ved oljepriser på over 32 US dollar per fat o.e.

For fullfeltsutbyggingen er det forventet at de totale investeringene vil ligge på om lag 200 mrd. 2015-kroner. De årlige gjennomsnittlige driftskostnadene ved full feltutbygging ventes å være om lag 4,9 mrd. 2015-kroner. Tallene er forbundet med stor usikkerhet, da konseptet for neste byggetrinn ikke er valgt ennå.

Operatøren planlegger å legge driftsorganisasjonen til Stavanger, hovedforsyningsbasen til Dusavika utenfor Stavanger, og helikoptertransporten fra Stavanger lufthavn Sola.

Sverdrup-feltets kraftbehov vil bli dekket av kraft fra land fra produksjonsstart. I første byggetrinn vil kraftforsyningen fra nettet på land og ut til Sverdrup-feltet etableres. Kraften vil føres inn på stigerørsplattformen, og herfra fordeles til de andre plattformene som utgjør feltsenteret. Kraftforsyningskapasitet for første byggetrinn på Sverdrup vil være 100 MW levert på feltet.

Det vil også bli gjort investeringer som forbereder anlegget på den framtidige områdeløsningen for kraft fra land. Den framtidige utvidelsen av kraft-fra-land-løsningen vil bli omfattet av en egen PAD.

Kontraktsmessige forpliktelser

I medhold av petroleumsloven skal vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås og byggearbeid ikke påbegynnes, før plan for utbygging og drift er godkjent, med mindre departementet samtyk-

ker til dette. Eventuelle vesentlige kontraktsmessige forpliktelser som inngås før godkjenning av PUD skal ha kanselleringsklausuler.

Departementet viser til at et samtykke til kontraktsinngåelse eller påbegynt byggearbeid vil ikke påvirke myndighetenes behandling av utbyggingsplanen. Planen vil bli vurdert uavhengig av inngåtte kontraktsmessige forpliktelser og påbegynt byggearbeid.

Rettighetshaverne i Sverdrup-feltet har søkt om å få tildele hovedkontrakter tidlig for å kunne overholde tidsplanen for oppstart av feltet. Dette for å begrense økonomisk risiko, for å sikre kapasitet hos enkeltleverandører og for å sikre god prosjektgjennomføring.

For å legge til rette for framdrift og god prosjektgjennomføring har Olje- og energidepartementet samtykket i at rettighetshaverne kan inngå kontraktsmessige forpliktelser med en antatt eksponering fram til antatt PUD-godkjenning på om lag 2,5 mrd. 2015-kroner, inkludert kanselleringskostnader. Totalomfang av disse kontraktene er på om lag 37,9 mrd. 2015-kroner.

Konsekvensutredning for Johan Sverdrup-feltet

Det er gjennomført konsekvensutredninger for hele utbyggingen, inkludert for rørledninger og for kraft-fra-land-løsningen. Konsekvensutredningene har ikke avdekket forhold som tilsier at prosjektet ikke bør gjennomføres, eller at det bør gjennomføres avbøtende tiltak utover de som ligger til grunn for utbyggingsplanene. Olje- og energidepartementet anser utredningsplikten for Sverdrup-feltet som oppfylt.

I tillegg til inntekter til staten gjennom skatter, avgifter og SDØE-ordningen, vil utbyggings- og driftsfasen gi betydelige sysselsettingseffekter regionalt og nasjonalt. Ifølge arbeidet gjort i forbindelse med konsekvensutredningen er utbyggingsfasen for prosjektets første byggetrinn ventet å generere om lag 51 000 årsverk i norske bedrifter, fordelt over årene 2014–2026. For driftsfasen i første byggetrinn er det ventet at prosjektet vil generere om lag 2 700 årsverk i norske bedrifter årlig.

På grunn av størrelsen på Sverdrup-feltet må feltet bygges ut i flere byggetrinn. Investeringsbeslutning og innlevering av plan for utbygging og drift er ventet i 2017. Planlagt produksjonsstart er i 2022.

Basert på operatørens planer og vurderinger gjort av sikkerhetsmyndighetene, Oljedirektoratet og Gassco fremstår utbyggingen av Sverdrup-feltet som et samfunnsøkonomisk lønnsomt og meget robust prosjekt. Departementet mener at utbyggingsplanene knyttet til første byggetrinn av Sverdrup-feltet kan godkjennes med de vilkår som fremgår av denne proposisjonen. Vilkårene er blant annet knyttet til Sverd-

rup-feltets bidrag for å etablere en områdeløsning for kraft fra land, samt for å legge til rette for god ressursforvaltning.

En oppsummering av merknadene til konsekvensutredningen med operatøren Statoils kommentarer er gjengitt i vedlegg til proposisjonen.

Utslipp til luft

Sverdrup-feltets kraftbehov vil bli dekket av kraft fra land fra produksjonsstart. Kraften hentes fra nettet på Kårstø i Rogaland, og omformes til likestrøm på en ny omformerstasjon på Haugsneset, før den overføres i 200 kilometer lange kabler ut til felt-senteret. Det er anslått at kraft fra land for Sverdrup-feltets første byggetrinn vil føre til en besparelse på vel 13 mill. tonn CO₂ i løpet av feltets levetid, tilsvarende 330 000 tonn CO₂ årlig. For en fullfeltutbygging er det tilsvarende anslått at kraft fra land vil føre til en reduksjon i CO₂-utslipp på Sverdrup-feltet på 19 mill. tonn i løpet av Sverdrup-feltets levetid, tilsvarende 460 000 tonn CO₂ årlig.

Det vil også gjøres investeringer på land som forbereder områdeløsningen som skal forsyne Sverdrup-feltet, samt feltene Grieg, Aasen og Krog, med kraft fra land. Departementet viser til at Stortinget har bedt om at regjeringen stiller krav om at hele områdets kraftbehov skal dekket av kraft fra land senest i 2022.

Totale utslipp til luft i anleggsfasen for feltets første byggetrinn, fra 2015 til 2019, vil være om lag 342 000 tonn CO₂, 7000 tonn NO_x og 350 tonn nmVOC. Dette stammer hovedsakelig fra bore- og brønnoperasjoner, marine operasjoner ved legging og installasjon av rørledninger, transportvirksomhet og lokal kraftgenerering i utbyggingsfasen.

Pumper og kompressorer på Sverdrup-feltet vil bli drevet med kraft fra land, og genererer derfor ikke utslipp til luft på plattformene. Drift av feltets første byggetrinn etter 2020 forventes å medføre årlige gjennomsnittlige utslipp på om lag 30 000 tonn CO₂, 360 tonn NO_x og 120 tonn nmVOC.

Det vises til at utslipp av CO₂ vil være omfattet av Det europeiske kvotesystemet og det vil bli betalt CO₂-avgift. NO_x-avgift vil bli betalt som for andre utslipp fra petroleumssektoren.

Utslipp til sjø

Det vil være noe utslipp til sjø i forbindelse med boring og ferdigstillelse av brønnene på Sverdrup-feltet. Utslipp til sjø vil i hovedsak være borekaks og borevæske fra boring med vannbasert borevæske, utslipp av rensert borekaks fra boring med oljebasert borevæske og unntaksvis produsert vann.

Den vannbaserte borevæsken inneholder kun stoffer fra Miljødirektoratets grønne og gule liste og regnes ikke som miljøskadelige. Den oljebaserte borevæsken inneholder kjemikalier fra Miljødirektoratets røde liste, men leverandørene er bedt om å finne alternative borevæsker uten røde kjemikalier. Det vises til at egen søknad vil sendes Miljødirektoratet for utslipp av disse stoffene.

Operatøren planlegger å installere et system for automatisk oppdaging av olje til sjø. Operatøren planlegger å ha 17 systemer fra Norsk oljevernforening for operatørselskap (NOFO) for å håndtere et eventuelt utslipp til havs. For å håndtere et eventuelt utslipp i kyst og strandsonen planlegger operatøren å ha 13 kystsystemer og 19 fjordsystemer fra NOFO.

Arealbeslag og fysiske inngrep

Sverdrup-feltet ligger utenfor de områdene hvor det er høyest fiskeriaktivitet, det er likevel noe fiske i området, først og fremst av sild og makrell. Ifølge opplysninger fra Fiskeridirektoratet er det betydelig høyere frekvens av utenlandske fiskefartøy i området enn av norske.

Det vil bli opprettet en sikkerhetssone på 500 meter fra plattformenes ytterpunkter. Sikkerhetssonen går fra havbunnen til 500 meter over plattformenes høyeste punkt. For felt-senteret vil sikkerhetssonen utgjøre om lag 2 km².

Samfunnsmessige konsekvenser

Utbyggingen av Sverdrup-feltet er et av de største industriprosjektene i Norge på flere tiår, og vil medføre betydelige aktiviteter i forbindelse med utbygging og drift, samt gi inntekter og sysselsetting for norsk industri.

Operatøren av Sverdrup-utbyggingen legger til grunn at det senest to år etter at feltet er satt i produksjon, skal gjennomføres en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen.

Samlede kostnader for utbygging og drift i 50 år av Sverdrup-feltets første byggetrinn er vel 280 mrd. 2015-kroner. Samlede inntekter fra feltets første byggetrinn er beregnet til om lag 1 000 mrd. 2015-kroner. Prosjektet er dermed samfunnsøkonomisk lønnsomt, og størsteparten av dette overskuddet tilfaller det norske samfunnet i form av skatteinntekter.

Basert på tidligere utbyggingsprosjekter på norsk sokkel er det beregnet at norsk andel av vare- og tjenesteleveringen til utbyggingen av Sverdrup-feltets første byggetrinn vil være 57 pst. For driftsperioden, som er anslått til å vare i 50 år, er andelen beregnet til å være 94 pst. Disse tallene representerer leveranser fra norske leverandører og underleverandører, ikke kontraktsverdier i seg selv.

Konsekvensutredning for kraft fra land

Konsekvensutredningen for kraft fra land til Sverdrup-feltet har vært på offentlig høring. En oppsummering av merknadene til konsekvensutredningen med operatøren sine kommentarer er gjengitt i vedlegg til proposisjonen.

Det omsøkte tiltaket gjennomføres for å forsyne Sverdrup-feltets første byggetrinn med kraft fra land, som et alternativ til lokal kraftgenerering ved hjelp av gassturbiner. Det er beregnet at tiltaket for Sverdrup-feltet representerer en besparelse i CO₂-utslipp på feltsenteret på nær 13 millioner tonn CO₂ i feltets levetid, tilsvarende 330 000 tonn årlig.

Anleggene ventes ikke å ha negative konsekvenser av betydning for naturressurser og miljø. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningen, og vil bli fulgt opp i gjennomføringen av prosjektet.

Anlegget for kraft fra land skal kobles opp mot sentralnettet på Kårstø i Rogaland. Det behøves en kapasitet på 100 MW levert på feltet for å dekke kraftbehovet for Sverdrup-feltets første byggetrinn. Da er det tatt hensyn til maksimal produksjon, samt en sikkerhetsmargin på 20 pst. for beredskap og implementering av mulige tiltak for økt utvinning.

Anleggsaktiviteten for de nye vekselstrømkablene legges så langt som mulig utenom hekkesesongen for fugl, som er mellom april og juni.

Landarbeidene knyttet til anleggene for kraft fra land er beregnet å gi regionale leveranser i Haugeunds-området på om lag 365 mill. 2014-kroner. Anleggsperioden vil generere om lag 380 årsverk i denne regionen, fordelt på årene 2016–2018. Det er anslått at kraft-fra-land-utbyggingen vil kunne generere mellom 35 og 40 årsverk i driftsperioden i Haugeunds-området.

Oppfølging av Innst. 237 S (2013–2014)

Departementet viser til at Stortinget gjennom Innst. 237 S (2013–2014) har tatt opp ulike forhold knyttet til en områdeløsning for kraft fra land, som omfatter blant annet Sverdrup-feltet.

På grunn av størrelsen på Sverdrup-funnet må feltet bygges ut i flere byggetrinn. Rettighetshaverne arbeider nå med flere konsepter for framtidige byggetrinn for feltet, og har gjennomført studier av mulige utbyggingsløsninger. Utformingen av første byggetrinn støtter alle de aktuelle utbyggingsløsninger for fremtidige byggetrinn. I andre byggetrinn planlegges det å utvide prosesskapasiteten. I tillegg vil flere brønner bores fra feltsenteret, og produksjon fra ett eller flere områder utenfor det sentrale området vil bli knyttet opp til feltsenteret. De neste byggetrinnene vil også involvere mulig implementering av metoder for økt oljeutvinning.

Rettighetshaverne arbeider med fire overordnede konsepter for framtidige byggetrinn, og vil arbeide videre med de fire konseptene, samt flere varianter av disse fram mot konseptvalg for andre byggetrinn. Andre byggetrinn skal etter planen starte produksjon i 2022. Det vil kreves ny plan for utbygging og drift for andre byggetrinn. Konseptvalg for andre byggetrinn er forventet i 4. kvartal 2015. Beslutning om videreføring er planlagt i 2016, og investeringsbeslutning og innlevering av plan for utbygging og drift (PUD) er planlagt på slutten av 2017.

Departementet viser til at alle utbyggingskonsepter for andre byggetrinn som rettighetshaverne vurderer, inkluderer etablering av en områdeløsning for kraft fra land innen 2022. Det er Oljedirektoratets vurdering at alle de omtalte utbyggingskonseptene teknisk kan ivareta etableringen av områdeløsningen. Alle konsepter legger også til rette for at feltene Grieg, Aasen og Krog kan knytte sine vekselstrømkabler til kraftanlegget på Sverdrup-feltet i tilknytning til dette byggetrinnet.

Konklusjoner og vilkår

Olje- og energidepartementet vil godkjenne plan for utbygging og drift av første byggetrinn av Johan Sverdrup-feltet i samsvar med planene operatøren har framlagt, de merknadene som framgår av proposisjonen, og på følgende vilkår:

1. Anlegget for permanent installerte seismiske sensorer (permanent reservoarmonitorering – PRM), beskrevet i PUD for Sverdrup-feltets første byggetrinn, skal være operativt senest ett år etter produksjonsstart. En meddelelse om at investeringsbeslutning er tatt, og grunnlaget for beslutningen, skal framlegges for departementets godkjenning innen 1. juli 2017. En vurdering av om anlegget skal utvides til større deler av feltet enn området som omfattes av første byggetrinn, skal framlegges samtidig. Departementet kan stille ytterligere vilkår knyttet til en utvidelse av PRM-området basert på den framlagte vurderingen.
2. Det skal gjennomføres et pilotprosjekt med polymerinjeksjon med oppstart innen to år etter produksjonsstart. Alternativt skal det gjennomføres en tidlig implementering av polymerinjeksjon som beskrevet i PUD for første byggetrinn. Pilotprosjektet skal gjennomføres med minimum to brønner (produksjons- og injeksjonsbrønn). En meddelelse om at investeringsbeslutning for pilotprosjektet eller implementeringen er tatt, og grunnlaget for beslutningen skal framlegges for departementets godkjenning innen 31. desember 2017. En vurdering av om polymerinjeksjon skal benyttes for større deler av feltet, skal framlegges

innen 1. juli 2023. Departementet kan stille ytterligere vilkår knyttet til en forsvarlig utnyttelse av ressursene basert på den fremlagte vurderingen.

3. Rettighetshaverne i Johan Sverdrup-feltet skal i tilknytning til andre byggetrinn for feltet, som har planlagt oppstart senest i 2022, etablere en områdeløsning for kraft fra land som skal kunne dekke hele kraftbehovet til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog.
4. Rettighetshaverne i Johan Sverdrup-feltet skal legge fram en egen plan for anlegg og drift for områdeløsningen for kraft fra land for myndighetenes godkjenning som del av andre byggetrinn på Sverdrup-feltet, som har planlagt oppstart senest i 2022.

Olje- og energidepartementet vil gi tillatelse til anlegg og drift av Sverdrup oljerørledning i samsvar med planene operatøren har fremlagt, de merknader som fremgår av proposisjonen og på følgende vilkår:

1. Statoil Petroleum AS skal være operatør for oljerørledningen. Departementet kan, når særlige grunner foreligger, utpeke ny operatør for oljerørledningen. Departementet skal i rimelig tid varsle om overføringen av operatøroppgavene og kan gi utfyllende uttalelser og fastsette vilkår for gjennomføringen.
2. Departementet kan på et senere tidspunkt kreve at det skal opprettes et eget interessentskap for oljerøret, bestående av de samme rettighetshaverne som i Sverdrup-feltet.
3. Dersom det opprettes et eget interessentskap for oljerøret, skal deltakeravtalen forelegges departementet til godkjenning.

Olje- og energidepartementet vil gi tillatelse til anlegg og drift av Sverdrup gassrørledning i samsvar med planene operatøren har fremlagt, de merknader som fremgår av proposisjonen og på følgende vilkår:

1. Statoil Petroleum AS skal være operatør for gassrørledningen fram til driftsstart. Gassco skal overta som operatør fra dette tidspunkt. Departementet kan når særlige grunner foreligger, utpeke en annen operatør for gassrørledningen. Departementet skal i rimelig tid varsle om overføringen av operatøroppgavene og kan gi utfyllende uttalelser og fastsette vilkår for gjennomføringen.
2. Gassrørledningen vil bli gjenstand for de generelle adgangsreglene samt myndighetsfastsatte tariff, jf. kapittel 9 i forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet (petroleumsforskriften) og forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariff mv. for bestemte innretninger (tarifforskriften).

3. Departementet kan gi pålegg om at gassrørledningen skal innlemmes i Gassled eller slås sammen eiermessig med andre transport- og behandlingsanlegg for gass som ikke er innlemmet i Gassled. Etter et slikt eventuelt pålegg skal partene fremforhandle vilkårene for slik innlemmelse. Dersom det ikke oppnås enighet om vilkårene for innlemmelse i Gassled innen rimelig tid, kan departementet avgjøre hvordan innlemmelsen skal skje, og fastsette deltagerandel til den enkelte i Gassled etter innlemmelsen. Departementet vil fastsette eierfordeling og vilkår som, slik departementet vurderer det, gir deltagerne en rimelig fortjeneste, blant annet ut fra investering og risiko.

Olje- og energidepartementet vil gi tillatelse til anlegg og drift av Sverdrup-feltets kraft-fra-land-anlegg i samsvar med planene operatøren har fremlagt og de merknader som fremgår av proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Anette Kristine Davidsen, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til at det i Prop. 114 S (2014–2015) gis en oversikt over status for petroleumsnæringen.

Komiteen viser til at olje- og gassnæringen er Norges største og viktigste næring. Virksomheten gir arbeidsplasser over hele landet og har siden starten bidratt til næringsutvikling, teknologiutvikling og samfunnsutvikling som har kommet hele landet til gode.

Komiteen viser til at hovedmålet i petroleumspolitikken om nasjonal styring og kontroll, er at virksomheten skal skape næringsutvikling og samfunnsutvikling som kommer hele landet til gode, og at virksomheten skal drives innen forsvarlige rammer mht. helse, miljø og sikkerhet, ligger fast.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, peker på at brede politiske

flertall bak mål og rammebetingelser for næringen har gitt stabile og forutsigbare forhold gjennom over 40 år.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser også til Stortingets behandling av Meld. St. 28 (2010–2011) En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten, jf. Innst. 143 S (2011–2012). Denne stortingsmeldingen, som er den siste om petroleumpolitikken, viderefører hovedmålsettingene og langsiktigheten i petroleumpolitikken. Det er særlig viktig med en langsiktig og forutsigbar politikk for denne næringen der prosjektene er så langvarige og kapitalintensive.

Dette flertallet har merket seg at Olje- og energidepartementet i proposisjonen anser at de norske olje- og gassressursene er konkurransedyktige internasjonalt, gitt den kunnskap vi i dag har om behov for reserveerstatning og det globale kostnadsbildet.

Dette flertallet viser til at petroleumsvirksomheten således i mange tiår vil ha en sentral rolle for norsk verdiskapning, sysselsetting, teknologiutvikling og samfunnsutvikling. Også i et lavutslippssamfunn vil det være etterspørsel etter petroleumsprodukter. Dette flertallet viser til at gjennom en global prising av CO₂-utslipp vil de ressursene som kan produseres med lavest utslipp, være posisjonert til å levere de fossile ressursene som etterspørres i et slikt scenario.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, mener det er viktig at norsk petroleumsnæring fortsetter å søke nye muligheter for å redusere egne utslipp og produsere med lavere karbonavtrykk enn i dag, da det vil være viktig for næringens fremtidige konkurransekraft internasjonalt.

Ressurser og investeringsaktivitet

Komiteen viser til at situasjonen i den globale petroleumsnæringen med stort prisfall og høyt kostnadsnivå også rammer virksomheten på norsk sokkel. Det har vært en kostnadsøkning i næringen globalt, som blant annet kan tilskrives et høyt aktivitetsnivå og sterk konkurranse om kompetanse og kapasitet. Fallet i oljeprisen har gitt ekstra press på oljeselskaperes allerede reduserte inntjening.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne er bekymret for at selskapene i denne

situasjonen synes å prioritere utbytte fremfor investeringer og vedlikehold.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at ulike selskaper har ulike finansielle behov og strategier i møte med den nåværende situasjonen i oljenæringen. Flertallet viser til at det er generalforsamlingene ved aksjonærene og styrene i de ulike selskapene som har ansvaret for å fatte de strategiske og finansielle beslutninger rundt spørsmål som f.eks. utbytte til aksjonærene.

Komiteen erkjenner at effektivisering og rasjonalisering for å redusere kostnadsnivået er nødvendig.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, vil likevel fremheve betydningen av at både kompetanse, kapasitet og aktivitet må tilpasses det langsiktige behov, slik at vi ikke får en ny oppadgående kostnadsspiral når aktiviteten øker.

Komiteen er videre av den oppfatning at kompetansen i leverandørindustrien vil være avgjørende også i utviklingen av det grønne skiftet og Norge som et lavutslippssamfunn. Komiteen viser blant annet til rapporten «Grensensprengerne» fra Norsk olje og gass, som viser at teknologi og kompetanse fra leverandørindustrien har spredt seg til et bredt spekter av næringer.

Komiteen viser til at antall selskaper og mangfoldet har økt betydelig det siste tiåret. Særlig positiv er økningen i antall operatører. Et mangfold av selskaper gir også variasjon i letestrategier, utbyggingsstrategier og driftskonsepter. For norsk leverandørindustri er det også viktig at ikke enkelt-selskaper får for stor markedsrett.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at dette var et sentralt tema da Stortinget behandlet St.prp. nr. 60 (2006–2007) Sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det samtidig er viktig med mangfold og konkurranse også på leverandørsiden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, merker seg at Statoil fortsatt har en dominerende rolle i pågående og forventede utbyggingsprosjekter. Dette selskapets kontraktsstrategier og innkjøpspolitikk har derfor stor påvirkning på utviklingen i hele den norske leverandørklyngen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, merker seg at det fortsatt er store utvinnbare reserver på norsk sokkel, som vil gi grunnlag for høy aktivitet i mange tiår fremover.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at det norske petroleumsskattesystemet har tjent Norge svært godt. Systemet er utformet slik at inntektene fra olje- og gassvirksomheten skal komme hele det norske samfunnet til gode.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at det norske petroleumsskattesystemet kjennetegnes av forutsigbarhet, langsiktighet og bred politisk enighet. Dette flertallet mener det er viktig at olje- og gassnæringen har stabile og forutsigbare rammevilkår.

Dette flertallet vil påpeke betydningen leterefusjonsordningen, innført med bred støtte i Stortinget i 2004, har hatt for både økt leting, nye funn og et større aktørmangfold på norsk sokkel.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at denne ordningen, i tillegg til TFO-rundene og de ordinære konsesjonsrundene, vil være viktige også i et fremtidsbilde med behov for nye funn og for å opprettholde god aktivitet på norsk sokkel.

Leverandørindustrien

Komiteen viser til at oppbygging av en sterk norsk leverandørindustri har vært en sentral målsetting siden starten av norsk petroleumsvirksomhet. Fremveksten av denne industrien har gitt oss teknologi- og produktutvikling basert på kunnskap om norsk sokkel og de utfordringer som ligger i utbygging og drift av felt her. En sterk norsk leverandørindustri er således viktig for en god ressursforvaltning på norsk sokkel.

Komiteen viser til at det har også helt siden starten vært et mål at virksomheten på sokkelen skal gi arbeidsplasser og næringsutvikling over hele lan-

det, og slik komme hele folket til gode. Komiteen viser til § 1-2 i petroleumsløven, hvor det slås fast at:

«Petroleumsressursene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at de kommer hele det norske samfunn til gode. Herunder skal ressursforvaltningen gi landet inntekter og bidra til å sikre velferd, sysselsetting og et bedre miljø og å styrke norsk næringsliv og industriell utvikling samtidig som det tas nødvendige hensyn til distriktpolitiske interesser og annen virksomhet.»

Komiteen viser videre til at petroleumsressursene ikke er evigvarende ressurser. Kompetansen leverandørindustrien har utviklet fra oppstarten av oljealderen i Norge, er likevel viktig å ta vare på også når investeringene på norsk sokkel avtar. Det er også viktig å bygge videre på teknologi og kompetanse fra den oljerelaterte leverandørindustrien, slik at den også kan brukes til å styrke grønn næringsutvikling, landbasert industri og arbeidet med å utvikle løsnin-ger på klimaproblemet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at mange leverandører til oljevirk-somheten leverer også til andre industrier og næringer. Dette gir disse selskapene en økt robusthet ved at de kan flytte innsatsen til de forretningsområdene hvor markedet til enhver tid er best.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at norsk leverandørindustri nå er lokalisert i alle landsdeler og står for en stor del av sysselsettingen. Målsettingen om at vi skal ha en sterk norsk og internasjonalt konkurransedyktig leverandørindustri som skaper arbeidsplasser og utvikler teknologi for en effektiv utnyttelse av ressursene på norsk sokkel, står fast.

Flertallet vil uttrykke bekymring dersom kortsiktige bedriftsøkonomisk begrunnede kontraktsstrategier og leverandørvalg fører til nedbygging av segmenter i leverandørindustrien, som har en viktig rolle i videreutviklingen av industrien som helhet. Dette kan på sikt svekke industrien, med påfølgende tap av arbeidsplasser, kompetanse og god ressursutnyttning. Flertallet viser i den forbindelse til den bekymring som både næringsorganisasjoner og arbeidstakerorganisasjonene ga uttrykk for i komiteens høring 11. mai 2015.

Flertallet viser til at et høyt kostnadsnivå, både i olje- og gasselskapene og i leverandørindustrien, har gitt behov for et samarbeid for å redusere kostnader og øke standardiseringen i næringen. Flertallet mener det er viktig at dette arbeidet fortsetter.

Flertallet vil videre påpeke at norsk leverandørindustri er en høykompetent og svært internasjo-

nalt konkurransedyktig næring, noe tildelingen av de første store kontraktene i tilknytning til Johan Sverdrup-utbyggingen har vist. Leverandørindustrien omsatte i 2013 for 524 mrd. kroner, og er Norges største næring etter salget av olje og gass. I 2014 eksporterte leverandørindustrien for 200 mrd. kroner, og det er stadig flere innenfor den norske leverandørnæringen som jobber med eksport. Også i en fremtid med lave utvinning fra norsk sokkel vil derfor en konkurransedyktig leverandørnæring fortsatt kunne være en levedyktig næring i Norge.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen og samarbeidspartiene arbeider for å styrke norsk næringslivs konkurransevne og trygge norske arbeidsplasser, blant annet gjennom næringsrettet skattelette, satsing på kunnskap og innovasjon og investering i infrastruktur.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at vi også tidligere har opplevd sykluser med brå aktivitetsnedgang i petroleumsvirksomheten. I slike situasjoner har det med stort hell blitt tatt initiativ fra politiske myndigheter for å styrke norsk industris konkurransedyktighet. I 1993 fikk vi Norsok-standard, i 1997 ble Intsok opprettet og i 2000 ble KonKraft opprettet.

Disse medlemmer anser dagens situasjon i leverandørindustrien som svært utfordrende, og ser behov for sterkere innsats fra myndighetene for å sikre at vi beholder kapasitet og kompetanse det vil være behov for på norsk sokkel og øvrig næringsliv i årene som kommer.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere følgende tiltak og komme tilbake til Stortinget med sak i budsjettet for 2016:

1. Styrke arbeidet i KonKraft ved at OED gjenopptar deltakelse.
2. Tiltak som kan bidra til at kompetansen i norsk leverandørindustri i større grad kan overføres og tas i bruk i andre deler av industrien.
3. Økte bevilgninger for å forsere arbeidet med revisjon av NORSOK-standardene.
4. Hvordan myndighetene kan bidra for å forsere arbeidet med plugging av permanent forlatte brønner, for derigjennom å utnytte ledig riggkapasitet.
5. Tilpasse beregningsgrunnlaget for lønnsplikt ved permittering, slik at belastningen på næringer

som har rotasjonsordning blir lik øvrige næringer.

6. Tiltak for å sikre at lønnsomme modifikasjons- og vedlikeholdsprosjekter realiseres, for derigjennom å nyttiggjøre seg ledig kapasitet i leverandørindustrien.
7. Tiltak for å sikre at tidskritiske og lønnsomme prosjekter for økt utvinning realiseres, for derigjennom å sikre god ressursutnyttelse og nyttiggjøre seg ledig kapasitet i leverandørindustrien.
8. Sikre at petroleumsfaglige linjer ved videregående skoler ikke legges ned som følge av at selskapene i dagens situasjon ikke rekrutterer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at mange store prosjekter på norsk sokkel har hatt store kostnadsøkninger og blitt forsinket. I Oljedirektoratets «Vurdering av gjennomførte prosjekter på norsk sokkel» (oktober 2013) fremgår det at forsinkelser og overskridelser bl.a. kommer som følge av at kontraktørene ikke har hatt tilstrekkelig kunnskap om NORSOK-standard, norsk HMS-regelverk og mangler ved operatørenes prekvalifisering og oppfølging av leverandører. Kostnadsøkningen belastes først og fremst staten gjennom skattesystemet. Disse medlemmer mener det derfor er av stor samfunnsmessig interesse at myndighetene har og bruker tilgjengelige virkemidler, for å sikre at det velges leverandører som kan levere på tid og pris i henhold til NORSOK-standarder og norske HMS-krav.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan myndighetene gjennom en tettere oppfølging av utbyggingsprosjekter kan sikre at kontraktsstrategier og prosjektgjennomføring bidrar til at våre overordnede målsettinger i petroleumspolitikken nås.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, deler bekymringen for at yrkesfagelever på petroleumsfag i videregående skole har utfordringer med å få læreplass i en tid hvor selskapene nedbemanner og sparer kostnader. Flertallet viser til at regjeringen har lansert et yrkesfagløft for å styrke kvaliteten og heve statusen til de yrkesfaglige studieretningene. Bedrifter som tar imot lærlinger fremhever lærlingtilskuddet som det aller viktigste for deres mulighet til å ta imot lærlinger.

Flertallet viser til at regjeringen og samarbeidspartiene derfor øker lærlingtilskuddet med ytterligere 2 500 kroner i revidert nasjonalbudsjett for 2015. Med det har Høyre/Fremskrittspartiet-regjeringen, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre, økt lærlingtilskuddet med 10 000 kroner per lærlingkontrakt siden 2013.

Flertallet mener det er viktig at fylkene dimensjonerer utdanningstilbudet etter næringslivets langsiktige behov. En stor årsak til at elever på yrkesfaglige linjer dropper ut av videregående opplæring er manglende lærlingplass, da opplæring i skole når man har forventninger om å komme ut i praksis i arbeidslivet virker demotiverende. Videregående opplæring av fagarbeidere er et samarbeid mellom de videregående skolene, ved fylkeskommunen, og næringslivet for å sikre fremtidens arbeidskraft. Flertallet vil derfor påpeke viktigheten av at næringslivet ikke lar kostnadskutt og nedbemanning ramme fremtidens kompetanse ved å unnlate å ta imot lærlinger.

Videre viser flertallet til at det allerede pågår prosesser, både i olje- og gassindustrien og andre fora utenfor næringen, med henblikk på å overføre kompetanse og teknologi fra denne industrien til andre. Etter flertallets mening er det næringslivet og bedriftene selv som er best skikket til å identifisere lønnsom og nyttig overføringsverdi av både kompetanse og teknologi fra olje- og gassvirksomhet til annen industri.

Flertallet viser til at olje- og gassindustrien i Norge står i en omstillingsprosess, hvor både oljeselskapene og leverandørindustrien jobber med å styrke egen konkurransekraft, redusere kostnader og øke effektiviteten. Flertallet mener det ikke er Stortingets eller regjeringens oppgave å identifisere lønnsomme modifikasjons- og vedlikeholdsprosjekter på enkeltfelt. Myndighetenes oppgave er å utforme rammevilkårene for produksjon og drift på norsk sokkel. Det norske petroleumsskattesystemet er en del av disse rammenevilkårene, og er utformet på en slik måte at selskapene skal ha en egeninteresse av å gjennomføre alle lønnsomme tiltak og prosjekt.

Flertallet viser til at norsk leverandørindustri ikke blir mer konkurransedyktig av å skjermes for konkurranse. Myndighetenes oppgave er dog å sikre at næringslivet har gode rammevilkår som styrker deres konkurransevne. Flertallet mener at tildelingen av samtlige av de store kontraktene på utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet til norske verft og leverandører viser at den norske industrien i aller høyeste grad er internasjonalt konkurransedyktig og har lyktes med å styrke egen konkurransekraft, etter at mange store kontrakter ble tildelt leverandører i utlandet for få år siden. Videre er flertallet tilfreds med at regjeringen og samarbeidspartiene kontinuer-

lig arbeider med å styrke norsk næringslivs konkurransekraft gjennom satsing på næringsrettet forskning, innovasjon og næringsrettet skattelette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er selskapene som har ansvaret for å planlegge og gjennomføre nye utbygginger på norsk sokkel på en trygg, god og effektiv måte. Myndighetene følger tett opp nye utbyggingsprosjekter og viktige prosjekter på felt i drift gjennom planfasen fram mot investeringsbeslutninger og innlevering av plan for utbygging og drift for å godtgjøre at det er blitt tatt hensyn til god ressursforvaltning.

Disse medlemmer viser til at Oljedirektoratets rapport «Vurdering av gjennomførte prosjekter på norsk sokkel» konkluderer med at de fleste prosjektene på norsk sokkel har blitt gjennomført innenfor det usikkerhetsspenntet for investeringer som angis ved innlevering av plan for utbygging og drift. Disse medlemmer viser til at trenden med overskridelser i store kompliserte prosjekter også ble påvist ikke å være et særnorsk fenomen, og flere studier viser en tilsvarende trend internasjonalt. Samtidig er store kostnadsoverskridelser, forsinkelser og kvalitetsutfordringer ikke ønskelig. Rapporten fra Oljedirektoratet trekker videre frem at et grundig tidligfasearbeid er blant de viktigste faktorene for å unngå problemer i prosjektgjennomføringen.

Disse medlemmer er derfor tilfreds med at regjeringen har tatt grep for å styrke oppfølgingen av prosjektene i planleggingsfasen for å redusere sannsynligheten for kostnadsoverskridelser i fremtiden.

HMS

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det er Stortingets målsetting at norsk petroleumsvirksomhet skal være verdensledende på HMS. Et godt regulert arbeidsliv, sterke fagforeninger og godt partssamarbeid er pilarer i HMS-arbeidet i norsk arbeidsliv.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, merker seg at både arbeidstakernes organisasjoner og industrien bekymrer seg om hvorvidt HMS-standard tillegges tilstrekkelig vekt i vurdering av anbud på installasjoner til norsk sokkel. Mange oppdrag har f.eks. gått til Korea, som ifølge det koreanske arbeidstilsynet (KOSHA) i 2013 hadde en arbeidsskade dødsfallfrekvens på 12,5 pr 100 000 årsverk, mens Norge hadde 1,8, og i industrien var frekvensen den halve av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt målsettingen om å være verdensledende på HMS kan styrkes ved at hele, eller deler av Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (Rammeforskriften), gjøres gjeldende også ved bygging av installasjoner til norsk sokkel.»

Klimavirkemidler

Komiteen peker på at norsk sokkel har de sterkeste klimavirkemidlene i verden. CO₂-avgift samt kvotepris gir norsk sokkel en høy pris på CO₂, slik skapes incentiver til teknologiutvikling og utslippsreduksjoner. Dette har gjort det lønnsomt å utvikle og ta i bruk teknologi som anslagsvis har redusert utslippene med 5 millioner tonn årlig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at politisk styrt reduksjon i utviklingen av norske reserver vil bli kompensert med økt produksjon i andre petroleumsprovinser for å dekke etterspørselen, noe som igjen vil føre til høyere utslipp ved produksjon.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, peker videre på at målsettingen om at Norge skal være et lavutslippsamfunn i 2050, gjør det nødvendig å fortsette arbeidet med å redusere utslipp. Forbud mot faking og avgift på klimagassutslipp, sammen med kvoteplikt, skal videreføres. Arbeid med energieffektivisering og bruk av fornybar energi fremfor fossil energi på feltene må fortsette, også med støtte fra virkemiddelapparatet.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har ambisjoner på vegne av norsk petroleumsvirksomhet. Det ligger en utfordring til næringen i å gjøre det mulig å nå målsettingene uten å stille våre klimamål i fare. Svaret ligger i ny teknologi. Dersom norsk olje og gass skal levere noe av den energien verden trenger i 2050-årene, så forplikter det på utvikling av lavutslippsteknologi.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senter-

partiet, viser til at det er satt i gang flere ulike initiativ i norsk olje- og gassnæring for å redusere klimautslipp og effektivisere energibruken. CO₂-avgiften og kvoteplikt skal fortsatt være de viktigste virkemidlene for å realisere klimatiltak i næringen. Samtidig vil dette flertallet påpeke at det er i næringens egen interesse, både ut ifra et kostnads- og konkurranseperspektiv, å lede an i arbeidet med å produsere olje og gass med et lavt karbonavtrykk og lave utslipp.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Statistisk sentralbyrå i mai 2015 la fram statistikk som viste at petroleumsindustrien har økt sine utslipp med 91 pst. fra 1990 til 2014. Dette viser at olje- og gassproduksjon har vært drivkraften bak veksten i norske klimagassutslipp de siste 20 årene. Videre heter det i Miljødirektoratets rapport «Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling» (2014) at «elektrifisering av eksisterende og planlagte innretninger er viktig dersom man vil sikre betydelige utslippsreduksjoner i sektoren i årene fremover». Norske klimagassutslipp må kuttes i årene som kommer. Disse medlemmer mener at utslippsfri kraftløsning må være hovedregelen og ikke unntaket ved nye petroleumsutbygginger og større ombygginger på eksisterende felt.

Disse medlemmer viser til at norsk petroleumsvirksomhet bidrar med utslipp både fra produksjon og når oljen forbrennes ved bruk. FNs klimapanel anslår at for å unngå global oppvarming over to grader må man holde verdens samlede karbonutslipp under 750 gigatonn CO₂ fram mot 2050. Disse medlemmer viser til at med dagens tempo vil dette «budsjettet» være brukt opp om 15 år. All den tid den rike delen av verden har bidratt med om lag to tredeler av klimagassene som er sluppet ut i atmosfæren siden den industrielle revolusjonen, mener disse medlemmer at fattige land har større rett til å bruke av verdens gjenværende karbonbudsjett enn det rike land som Norge har.

Disse medlemmer mener det er viktig at oljenæringen reduserer sine utslipp av CO₂. Disse medlemmer mener derfor at CO₂-avgiften på sokkelen burde økes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener at det bør opprettes et tempoutvalg for oljevirksomheten, som skal gi råd om hva som er en rettferdig norsk andel av det gjenværende karbonbudsjettet, og at dette skal være førende for tildeling av nytt areal til oljeindustrien.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Dokument 8:32 (2014–2015) – for ytterligere utslippskutt fra oljesektoren, der dette medlem fremmet forslag om å følge opp Miljødirektoratets anbefalinger i rapporten: Faglig grunnlag for videreutvikling av den nasjonale og internasjonale klimapolitikken: Klimatiltak mot 2020 og plan for videre arbeid, der de foreslår tiltak for utslippskutt i petroleumssektoren.

Dette medlem viser til at forslagene ble avvist av flertallet, jf. Innst. S 212 (2014–2015). Etter dette medlemms oppfatning viser dette at regjeringen ikke har til hensikt å nå Stortingets fastsatte klimamål.

Felt i drift

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, merker seg at det er et stort potensial for økt verdiskaping fra felt i drift. Det er viktig at investeringer blir gjort mens infrastruktur er på plass. Flertallet er derfor bekymret for at dagens situasjon med investeringskutt kan få negativ virkning også for lønnsomme tiltak på felt i drift. Flertallet forutsetter at myndighetene har et sterkt fokus på dette, og viser i denne sammenheng til Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid for økt utvinning fra modne områder på norsk kontinentalsokkel, Dokument 3:6 (2014–2015), som nå er til behandling i Stortinget. Flertallet viser til at Riksrevisjonens anbefalinger setter søkelys på Oljedirektoratets rolle, samordningsmuligheter og Olje- og energidepartementets virkemidler for områder hvor det eksisterer et forbedringspotensial.

TFO 2015 og 23. konsesjonsrunde

Komiteen merker seg at det pågår to konsesjonsrunder på norsk sokkel, – TFO 2015 i modne områder og 23. konsesjonsrunde i de mindre geologisk kjente områdene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at Stortinget har lagt tidsbegrensninger for leteboring i oljeførende lag for nye utvinningstillatelser under 23. konsesjonsrunde i Barentshavet sørøst, både nær grunnlinjen og den faktiske/observerte iskanten, jf. Meld. St. 41 (2012–2013) og Innst. 495 (2012–2013).

Flertallet peker på at departementet har lagt disse rammene til grunn for 23. konsesjonsrunde og gjort begrensningene nær iskanten gjeldende for hele Barentshavet sør. Flertallet viser til at disse rammene ligger fast.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet,

viser til at næringen, i Stortingets høring om Prop. 114 S, løftet frem viktigheten av 23. konsesjonsrunde for aktiviteten på norsk sokkel. 23. konsesjonsrunde gir olje- og gassnæringen tilgang til nye areal på norsk sokkel for første gang siden 1994. Dette flertallet viser til at tilgang til nytt leteareal er avgjørende for å opprettholde produksjonen på norsk sokkel i tiårene fremover. Fra det åpnes for leting og til et funn er gjort, til en investeringsbeslutning tas, utbygging starter og produksjon kommer i gang går det lang tid. Å gi næringen tilgang til nye areal nå er derfor viktig for å sikre aktivitet flere år frem i tid, etter hvert som resten av norsk sokkel beveger seg inn i en mer moden fase.

Dette flertallet vil understreke betydningen av å opprettholde et forutsigbart og høyt tempo når det gjelder å tildele nye områder for petroleumsaktivitet, både når det gjelder de ordinære konsesjonsrundene og TFO-rundene.

Dette flertallet vil også vise til de betydelige ringvirkningene olje- og gassaktivitet i Barentshavet vil ha for de ulike lokalsamfunnene i Nord-Norge. Drivverdige funn og utbygginger i Barentshavet vil skape ny industri, nye næringsmuligheter og nye arbeidsplasser i nord.

Johan Sverdrup-feltet

PUD

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til plan for utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet. Dette er det største industriprosjektet i Norge på flere tiår. Med en forventet produksjonsperiode på 50 år blir prosjektet viktig for sysselsetting og verdiskaping i generasjoner fremover. Samlede inntekter fra første byggetrinn er beregnet til å bli ca. 1 000 mrd. kroner, og fratrukket investerings- og driftskostnader på ca. 280 mrd. 2015-kroner vil dette bli et lønnsomt prosjekt for både rettighetshavere og samfunnet.

Flertallet viser til at Johan Sverdrup-feltet også blir viktig for annen etablert infrastruktur ved at olje og gass vil bli transportert henholdsvis til Mongstad og Kårstø, hvor både modifikasjoner og drift vil gi arbeidsplasser. Utbyggingsløsningen er fleksibel og gir muligheter til å fase inn tilleggsressurser i området. Dette bidrar til god ressursforvaltning.

Flertallet merker seg beregningene av norsk andel på vare- og tjenestelevering på utbyggingen av feltets første byggetrinn.

Flertallet viser til analysen av norsk verdiskaping i utbyggingsprosjekter på norsk sokkel utført av Agenda Kaupang på vegne av Olje- og energidepartementet, i samarbeid med Norsk Olje og Gass, Norsk Industri og LO. Denne viser at det er betydelig

forskjell i norsk innhold på feltutbygginger, og at for de utbygginger hvor plattformene bygges i utlandet, mister man verdiskaping tilsvarende 20 pst. av feltenes utbyggingskostnader. For Johan Sverdrup-feltet vil et slikt tap beløpe seg til over 20 mrd. kroner.

Flertallet viser til at Johan Sverdrup-utbyggingen vil bli viktig for norsk olje- og gassindustri, da utbyggingen sammenfaller med en tid preget av lav oljepris og lavere aktivitet i næringen.

Flertallet er tilfreds med at de første kontraktene som er tildelt har gått til norske aktører. I den situasjonen norsk leverandørindustri er i nå, gir dette viktige bidrag til opprettholdelse av kapasitet og kompetanse. Flertallet mener dette viser at norsk leverandørindustri er internasjonalt konkurransedyktig og godt rustet til store oppdrag, og har forventninger til at utbyggingen av Johan Sverdrup vil gi betydelig aktivitet i norsk petroleumsrettet næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at oljebransjen og leverandørindustrien i Norge nå er i en krevende situasjon, særlig på grunn av fallende oljepriser. Dette merkes godt, og særlig på Vestlandet gjennom permitteringer og økende arbeidsledighet. Arbeidsledighet er fortvilende for dem det gjelder. Samtidig er det viktig å erkjenne at den høye oljeaktiviteten i Norge ikke kan fortsette for evig. Oljen er ingen fornybar ressurs. Omstilling trengs. Norge må ta vare på og bruke den teknologiske kompetansen og arbeidskraften som er utviklet gjennom oljeaktiviteten, og bruke den videre for å bygge samfunnet og for å bidra til løsninger på klimaproblemet. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig å legge til rette for at den kunnskapen man har bygget opp i oljealderen tas vare på og brukes i andre næringer.

Disse medlemmer erkjenner at det er et flertall som vil bygge ut Johan Sverdrup-feltet. Disse medlemmer mener det er viktig å stille strenge krav til utbyggingen, og støtter derfor meldingens vilkår samt endringene som er formulert i denne innstillingen. Disse medlemmer vil derfor gi sin støtte til romertallene IV–VI.

Disse medlemmer vil på bakgrunn av merknadene over gå imot utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet, og fremmer derfor følgende forslag, som stilles opp mot innstillingens romertall I–III:

«Stortinget samtykker ikke i utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet, og ber i henhold til petroleumsloven § 4-5 om at utbygging av feltet utsettes på ubestemt tid.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. 206 S (2013–2014),

der dette medlem gikk inn for en pause i tildeling av nye letelisenser i påvente av et tempoutvalg som kunne vurdere hvor stor andel av Norges oljeresurser som må bli liggende, dersom man på en rettferdig måte skal nå målet om å hindre farlig global oppvarming på mer enn 2 grader.

Dette medlem gikk i samme innstilling derfor inn for å stoppe 23. konsesjonsrunde. Dette medlem viser til at det ennå ikke er nedsatt et tempoutvalg, og at en slik vurdering ikke er foretatt, og mener derfor at konsesjonstildelingen TFO 2015 må avlyses.

Dette medlem vil understreke at klimaendringene krever omstilling, og at noe fossil energi blir liggende ubrukt. Dette medlem mener Norge må ta sin del av ansvaret, og at tiden for de store oljeutbyggingene nå er forbi.

Dette medlem viser til at Johan Sverdrup-feltet er et av de største oljefeltene i Nordsjøen, og feltet kan ha en levetid på 50 år, og kanskje opp til 70 år. Beslutningen om å bygge ut feltet kommer til å øke norsk oljeproduksjon i årene som kommer og vil forlenge den norske oljealderen med flere tiår. Det er etter dette medlems oppfatning problematisk, når løsningen på klimaproblemet er at vi må vri investeringer fra fossil til fornybar, og unngå å gjøre investeringer i infrastruktur og produkter med lang levetid som låser oss til framtidige utslipp.

Dette medlem viser til at Klimapanelets femte hovedrapport har fortalt oss at det finnes grenser for hvor mye fossil energi verden kan utvinne og samtidig unngå de verste konsekvensene av klimaendringene. En beregning fra klimaforskerne viser at de påviste reservene av olje, kull og gass inneholder fem til ni ganger mer CO₂ enn vi kan tillate oss å slippe ut. Andre beregninger viser andre tall, men erkjennelsen er at mye fossil energi må bli liggende i bakken.

Dette medlem viser derfor til at kampen mot klimaendringene ikke bare er en miljøkamp, men også et fordelingsspørsmål om hvem som skal få utvinne resterende ressurser. Norge er et rikt land som tjent mye penger på å utvinne fossil olje og gass over flere tiår allerede. Etter dette medlems oppfatning står derfor ikke Norge fremst i køen når man skal vurdere hvordan det er rettferdig å fordele hvem som kan gjøre fossile investeringer i årene som kommer.

Dette medlem viser til at oljenæringen over lang tid har vent seg til et svært høyt investeringsnivå på norsk sokkel, fordi det politiske flertallet har vegrer seg for å drive et moderat investeringstempo. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i mange tiår har advart mot det høye tempoet i norsk oljeutvinning, og derfor en rekke ganger de siste tiårene har stemt for både å utsette enkeltstående

oljeutbygginger og mot tildeling av mer leteareal. De store partiene i norsk politikk har ønsket en annen utvikling. På tross av innvendinger, også fra flere enn Sosialistisk Venstreparti, har det stadig høyere investeringsnivået lenge vært en realitet. Dette har gjort Norge mer oljeavhengig og omstilling mer krevende.

Kraft fra land

Komiteen viser til at Stortinget har fattet vedtak om ambisiøse klimapolitiske mål for Norge fram mot 2020, og at Stortinget nylig i Innst. 211 S (2014–2015) sluttet seg til EUs klimamål fram mot 2030. Dersom Norge skal nå målene både på kort og lengre sikt, vil tiltak som kraft fra land på norsk sokkel gi viktige bidrag.

Komiteen viser til at Stortinget ved flere anledninger har uttalt seg om valg av kraftløsning for Johan Sverdrup og de andre feltene på den sørlige Utsirahøyden, senest i Innst. 237 S (2013–2014). Stortinget vedtok i nevnte innstilling at kraftbehovet for Johan Sverdrup, Ivar Aasen, Edvard Grieg og Gina Krogh skal dekkes av en felles løsning med kraft fra land. I Innst. 237 S (2013–2014) skrev energi- og miljøkomiteen følgende om valg av løsning:

«Komiteen ber regjeringen komme tilbake i stortingsproposisjonen om første byggetrinn for Sverdrup-funnet, som planlegges lagt fram for Stortinget våren 2015, med vilkår knyttet til etablering av en områdeløsning for kraft fra land til feltene Krog, Grieg, Aasen og Sverdrup, uten at dette forsinker første byggetrinn på Johan Sverdrup-feltet.

Komiteen ber om at regjeringen i den forbindelse stiller krav om at hele området kraftbehov skal dekkes av kraft fra land så raskt som mulig og senest i 2022. Det skal heller ikke gis tillatelse til produksjonsstart for byggetrinn 2 på Johan Sverdrup-feltet eller nye satellitter som ikke er omtalt i stortingsproposisjonen for første byggetrinn på Johan Sverdrup-feltet, uten at områdeløsningen for kraft fra land er satt i drift. Komiteen ber regjeringen holde Stortinget løpende orientert om framdriften i dette arbeidet.»

Komiteen viser til at Stortinget i behandlingen av Innst. 237 S (2013–2014) gjorde følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen i plan for utbygging og drift for Johan Sverdrup stille krav om etablering av en områdeløsning som omfatter Gina Krog, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Johan Sverdrup, hvor hele området kraftbehov dekkes med kraft fra land, med en tidsplan for gjennomføring.

Stortinget ber regjeringen i plan for utbygging og drift for Johan Sverdrup stille krav om at kabelforbindelse mellom de ulike installasjonene på Utsirahøyden etableres i forbindelse med oppstartsfasen av Johan Sverdrup.

Stortinget ber regjeringen legge flertallets merknader i denne innstillingen til grunn for det videre ar-

beidet med utviklingen av petroleumsaktivitet på den sørlige Utsirahøyden.»

Komiteen er tilfreds med at det i plan for utbygging og drift av Johan Sverdrup stilles krav i tråd med Stortingets tidligere vedtak.

Komiteen viser til at vilkårene for utbygging av Johan Sverdrup stiller krav om etablering av en områdeløsning for kraft fra land i forbindelse med utbygging av Johan Sverdrups byggetrinn 2.

Komiteen viser til Oljedirektoratets vurdering og anerkjenner at det er mest hensiktsmessig for operatøren og lisenshaverne å se plassering og dimensjonering av en områdeløsning i sammenheng med utvikling av byggetrinn 2, men understreker Stortingets vedtak om at områdeløsning for kraft fra land skal være på plass senest i 2022.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at konklusjoner og vilkår, punkt tre, skal lyde:

Rettighetshaverne på Johan Sverdrup-feltet skal senest i 2022 etablere en områdeløsning for kraft fra land som skal dekke hele kraftbehovet til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krogh.»

Komiteen viser til at Statoil på komiteens høring 11. mai 2015 uttalte at kraft fra land skal være tilgjengelig i 2022, og at dette er det eneste alternativet de jobber med. Samtidig uttalte Statoil at det er full enighet og forståelse i lisensen om at områdeløsning skal realiseres innen 2022 – også dersom man kommer på kritisk linje i gjennomføring av byggetrinn 2 på Johan Sverdrup.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at i høringen uttalte Statoil at områdeløsningen ikke på noen måte er frikoblet fra byggetrinn 2, og at de to må sees i sammenheng.

Komiteen er tilfreds med at kraft fra land er eneste alternativ lisensen jobber med, og at kraft fra land skal være tilgjengelig i 2022. Komiteen understreker derfor videre at hele området kraftbehov skal dekkes med kraft fra land så tidlig som mulig og senest i 2022, også dersom byggetrinn to skulle bli forsinket.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til Miljødirektoratets rapport «Kunnskapsgrunnlag for lavutslippsutvikling» (2014), hvor det heter at:

«elektrifisering av eksisterende og planlagte innretninger er viktig dersom man vil sikre betydelige utslippsreduksjoner i sektoren i årene som fremover.»

Disse medlemmer viser videre til at potensialet for elektrifisering på Utsirahøyden i Nordsjøen er stort, og at beslutningen om områdeelektrifisering i forbindelse med utbyggingen av Johan Sverdrup også gjør det interessant å vurdere andre elektrifiseringsprosjekter.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med kraft fra land til Utsira-området også utrede kraft fra land for hel- eller delelektrifisering av Gudrunfeltet og Sleipnerfeltet.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at en etablering av områdeløsning med kraftkabler mellom de ulike feltene på Utsirahøyden vil være fornuftig også før hele områdets kraftbehov kan dekkes med kraft fra land, og krever derfor at dette skjer så raskt som mulig i fase 1.

Dette medlem ser således ikke behov for en separat PAD for kabelforbindelser mellom Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog, men kun når det gjelder utvidelsen med ny kraftkabel med kraft fra land ut til området.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at regjeringen i de pågående klimaforhandlingene jobber for at en internasjonal klimaavtale skal ha som mål «netto nullutslipp» i 2050, men konstaterer at dette perspektivet er fraværende i proposisjonen som anslår at feltet vil være i drift til omkring 2072.

Disse medlemmer minner videre om at finanskomiteen nylig av etiske grunner enstemmig gikk inn for å selge Statens pensjonsfond utland (SPU) ut av selskaper som driver med kullgruver og kullkraftproduksjon, jf. Innst. 290 S (2014–2015). Disse medlemmer finner det påfallende at SPU trekkes ut av fossile investeringer begrunnet i risikoen for klimaendringer, samtidig som et enormt fossilt industriprosjekt gjennomføres i Norge uten at de samme hensynene engang er vurdert.

Disse medlemmer vil også peke på at en tilstrekkelig ambisiøs og forpliktende global klimaavtale forutsetter en rimelig fordeling av de enkelte landenes mulighet til å produsere sine fossile energiresurser. Hvis Norge bygger ut Johan Sverdrup-feltet, innebærer det at et annet land må la sine ressurser bli liggende i bakken.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at forventede klimagassutslipp fra både produksjon og forbrenning av petroleum blir en del av alle fremtidige planer for utbygging og drift av felt på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i fremtidige planer for utbygging og drift av felt på norsk sokkel gjennomføres en grundig analyse av klimarisiko.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne reagerer sterkt på at det i proposisjonen ikke er foretatt noen beregninger eller analyser av de samlede klimagassutslippene som forbrenning av oljen fra Johan Sverdrup vil innebære.

Dette medlem viser til at det i Grunnloven § 112 heter at «borgerne har rett til kunnskap (...) om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen». Dette medlem stiller seg uforstående til at sentrale faktaopplysninger om Johan Sverdrup-feltets innvirkning på vår tids største utfordringer ikke tilfaller Stortinget.

Dette medlem har merket seg at andre aktører har beregnet at de samlede klimagassutslippene som følge av forbrenning av petroleum fra Johan Sverdrup, vil bli i størrelsesorden 900 millioner tonn CO₂. Det tilsvarer 18 ganger Norges årlige utslipp. Med feltets lange planlagte levetid vil en betydelig del av disse utslippene komme også rundt 2050.

Dette medlem mener at Norge bør sette i gang en styrt avvikling av olje- og gassvirksomheten over en tjuetårsperiode.

På denne bakgrunn mener dette medlem det er uansvarlig av Stortinget å godkjenne planen om utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet. Dette medlem vil derfor ikke gi sitt samtykke til dette.

Dette medlem vil som et sekundært standpunkt støtte forslaget om å gi tillatelse til anlegg og drift av kraft fra land-anlegg, samt foreslå at det legges til rette for at kraft fra havbasert fornybar energi kan leveres til områdeløsningen.

Dette medlem mener at det bør legges til rette for at havbasert fornybar energi kan levere kraft til områdeløsningen for kraft fra land til Utsirahøyden. Dette medlem viser til at vindkraft til havs er en mulig framtidsnæring med stort potensial i Norge. Dette medlem peker på at vindkraft til havs krever marin kompetanse og teknologi som Norge har utviklet gjennom petroleumsnæringen. Utbygging og drift av flytende havvindparker gir derfor store muligheter for fornybar norsk verdiskaping og etablering av en ny leverandørindustri. Hittil er det i hovedsak bygget ut bunnfast havvind på grunne hav-

områder. Dette medlem viser til at utviklingen har kommet kortere for flytende havvind, og at det er behov for betydelig innsats for å gjøre flytende havvind til kommersielt tilgjengelig teknologi.

Dette medlem mener utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet og etableringen av kraft fra land-anlegg for Utsirahøyden kan bli en arena for utvikling av løsninger for flytende havvind, og mener det bør legges til rette for dette i forbindelse med etableringen av kraft fra land-anlegget.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kraft fra havbasert fornybar energi kan leveres til områdeløsningen.»

Varmebehov

Komiteen viser til proposisjonens omtale av kraftbehovet i området og varmebehovet på feltene som knyttes til områdeløsning for kraft fra land, og registrerer at det arbeides med forskjellige løsninger for dekning av varmebehov. For Edvard Grieg-feltets del vil den pålagte tilknytning til områdeløsningen for kraft fra land medføre at all egen kraftgenerering fra gassturbiner fases ut. Komiteen merker seg at det i den forbindelse arbeides med alternative løsninger for dekning av varmebehovet.

Komiteen viser til at alle feltene i området med unntak av Sverdrup vil ha en annen kraftforsyning enn kraft fra land ved produksjonsstart, men vil understreke at det i PUD-godkjenningene for alle feltene i området ble stilt krav om tilknytning til fremtidig områdeløsning for kraft fra land. Komiteen forutsetter at operatørene har tatt høyde for dette i valg av design og tekniske løsninger på plattformene, slik at varmebehovet kan dekkes effektivt og med lavest mulige utslipp.

Komiteen merker seg at det i proposisjonen fremholdes at industrien har lite erfaring med elektriske kjeler og at en kvalifiseringsprosess anses som nødvendig. Komiteen forventer at en slik prosess gjennomføres i forkant av beslutningen om hvordan varmebehov for Edvard Grieg dekkes.

Komiteen imøteser orientering fra departementet om hvordan dette skal løses.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt målsettingen om å være verdensledende på HMS kan

styrkes ved at hele, eller deler av Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (Rammeforskriften), gjøres gjeldende også ved bygging av installasjoner til norsk sokkel.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere følgende tiltak og komme tilbake til Stortinget med sak i budsjettet for 2016:

1. Styrke arbeidet i KonKraft ved at OED gjenopptar deltakelse.
2. Tiltak som kan bidra til at kompetansen i norsk leverandørindustri i større grad kan overføres og tas i bruk i andre deler av industrien.
3. Økte bevilgninger for å forsere arbeidet med revisjon av NORSOK-standardene.
4. Hvordan myndighetene kan bidra for å forsere arbeidet med plugging av permanent forlatte brønner, for derigjennom å utnytte ledig riggkapasitet.
5. Tilpasse beregningsgrunnlaget for lønnsplikt ved permittering, slik at belastningen på næringer som har rotasjonsordning blir lik øvrige næringer.
6. Tiltak for å sikre at lønnsomme modifikasjons- og vedlikeholdsprosjekter realiseres, for derigjennom å nyttiggjøre seg ledig kapasitet i leverandørindustrien.
7. Tiltak for å sikre at tidskritiske og lønnsomme prosjekter for økt utvinning realiseres, for derigjennom å sikre god ressursutnyttelse og nyttiggjøre seg ledig kapasitet i leverandørindustrien.
8. Sikre at petroleumsfaglige linjer ved videregående skoler ikke legges ned som følge av at selskapene i dagens situasjon ikke rekrutterer.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan myndighetene gjennom en tettere oppfølging av utbyggingsprosjekter kan sikre at kontraktsstrategier og prosjektgjennomføring bidrar til at våre overordnede målsettinger i petroleumspolitikken nås.

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet med kraft fra land til Utsira-området også utrede kraft fra land for hel- eller delelektrifisering av Gudrunfeltet og Sleipnerfeltet.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 5

Stortinget samtykker ikke i utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet, og ber i henhold til petroleumsløven § 4-5 om at utbygging av feltet utsettes på ubestemt tid.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sørge for at forventede klimagassutslipp fra både produksjon og forbrenning av petroleum blir en del av alle fremtidige planer for utbygging og drift av felt på norsk sokkel.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sørge for at det i fremtidige planer for utbygging og drift av felt på norsk sokkel gjennomføres en grundig analyse av klimarisiko.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kraft fra havbasert fornybar energi kan leveres til områdeløsningen.

Komiteens tilråding

Bak tilrådingen I, II og III står Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre.

Bak tilrådingen IV, V og VI står komiteen.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjere følgende

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Sverdrup-feltet.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av Sverdrup oljerørledning.

III

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av Sverdrup gassrørledning.

IV

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av kraft fra land-anlegg.

V

Stortinget samtykker i at Petoro AS, som er rettighetshaver for statens deltakerandel (SDØE), kan delta i utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet og anlegg og drift av Sverdrup oljerørledning, Sverdrup gassrørledning og kraft fra land-anlegg.

VI

Stortinget ber regjeringen om at konklusjoner og vilkår, punkt tre, skal lyde:

Rettighetshaverne på Johan Sverdrup-feltet skal senest i 2022 etablere en områdeløsning for kraft fra land som skal dekke hele kraftbehovet til feltene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krogh.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 11. juni 2015

Ola Elvestuen
leder

Per Rune Henriksen
ordfører

